

باسمه تعالی

Geopolitics of Information

جغرافیای سیاسی اطلاعات
(ژئوپولیتیک اطلاعات)

جغرافیای سیاسی اطلاعات

■ هدف از درس:

معرفی جغرافیای سیاسی و فرهنگی
اطلاعات و روابط اطلاعاتی جوامع
امروزین .

سر فصل های درس

- مبانی و مفاهیم جغرافیای سیاسی اطلاعات،
- جهانی سازی اطلاعات و ظهور جامعه شبکه ای،
- فناوری اطلاعات برای توسعه پایدار،
- روش ها و مقررات و اصولی که بر جریان آزاد اطلاعات در سطوح ملی و بین المللی تاثیر می گذارد.
- تجزیه و تحلیل رشد سیاست های ملی اطلاعات در کشور های توسعه یافته و در حال توسعه،

ادامه

- بررسی نقش سازمان های بین المللی و منطقه ای در مبادله و انتقال اطلاعات ،
- نقش و تاثیر سازمان ملل
- نقش و تاثیر یونسکو ،
- نقش و تاثیر اگو ،
- نقش و تاثیر سازمان های سیاسی منطقه ای ،
- و

ژئوپولیتیک اطلاعات

اطلاعات چیست و چه تاثیری بر جنبه‌های مختلف زندگی علمی و حرفه‌ای دارد؟ تعریف ژئوپولیتیک اطلاعات، زیست‌شناسی اطلاعات و ارتباطات و نقش اطلاعات در فرایند توسعه چیست؟

■ تولید اطلاعات و تبادل آن در عرصه‌های مختلف مستلزم پیش شرط‌هایی است که توجه به آنها به سهولت دسترسی به اطلاعات می‌انجامد.

■ جغرافیای سیاسی به موضوع شناسایی و مطالعه محیط و سیاست توجه دارد. جغرافیا و سیاست و اطلاعات به عنوان سه محور اساسی در موضوع ژئوپولیتیک اطلاعات در مناسبات سیاسی و اجتماعی و فرهنگی بین کشورهای مختلف مطرح است.

- دو قطبی شدن جهان، نقش عوامل طبیعی جغرافیایی و دولت در تولید، توزیع و مصرف اطلاعات، در جریان آزاد اطلاعات از جمله موضوعاتی است که به آنها اشاره خواهد شد.
- سیاست، اقتصاد، باورهای دینی و هنجارها نیز به عنوان مسائل تاثیرگذار بر جریان آزاد اطلاعات مطرح خواهند شد

■ از دیگر مسائل قابل طرح می‌توان به موانع و محدودیت های جریان آزاد اطلاعات و پی آمدهای منفی ناشی از آن اشاره نمود. محتوای اطلاعاتی و فناوری اطلاعات و نقش فناوری اطلاعات در فرایند نشر الکترونیکی و ایجاد کتابخانه های دیجیتالی و تاثیر این فناوری بر مناسبات سیاسی و اجتماعی ملل مختلف نیز اشاره خواهد شد. در پایان به برخی راه حل های عملی اشاره خواهد شد که این راه حل ها می‌توانند موجب هماهنگی کشورها در جریان شتابان اطلاعات شوند.

■ در دنیایی که عصر اطلاعات و ارتباطات نام گرفته است گردش اطلاعات و چرخه ارتباطات در هر سازمان، در ابعاد گوناگون درون سازمانی و برون سازمانی کلید موفقیت مدیران است. ارتباطات در یک سازمان بر اساس اصول علمی و کاربردی نیازمند برنامه ریزی دقیق متناسب با نیازها و فرایندهای عملکردی هر سازمان است.

ایجاد ساختار تشکیلاتی مناسب که بتواند چرخه ارتباطی را بگونه ای سامان دهی نماید که اهداف سازمانی و راهبردهای عملکردی اتخاذ شده از سوی مدیران را تحقق بخشد یکی از اولویتهای اساسی و ضروری ترین بنیان های سازمانی است.

هدف ارتباط ...

از آنجا که ارتباطات آدمی هدفمند است
مقصود از برقراری ارتباط عبارت است از :

■ تبادل اطلاعات

■ اثرگذاری

■ ارضاء نیازهای اجتماعی

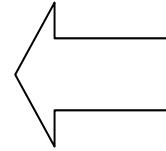
ارتباط، سازمان ها و عصر دانش

■ در حال حاضر، در عصر دانش بسر مي بریم و دانش مواد كليدي ايجاد سرمايه را فراهم کرده و پایه قدرت فردي و سازمانی است و اقتصاد نوین عبارت است از ارتباط برقرار کردن برای داد و ستد دانش.

بر این اساس :

■ اطلاعات موجود، دانش و قدرت فكري (Brain power) در سازمان ها به عنوان باارزش ترین دارایی سازمانها تلقی می شوند و این حق مردم و مشتریان است که از طریق یک شبکه جامع به این جریان اطلاعاتی متصل شوند.

Internet
شبکه اطلاع رسانی جهانی

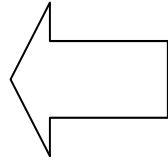

1 - دسترسی بی سابقه مردم به اطلاعات

2 - امکان مشارکت در توزیع اطلاعات

3 - احتمال دسترسی به فن آوری نو

4 - حمایت از فرصت های ملت ها

1 - مجاورت جهانی

2 - خودآگاهی بسیار

پیش شرط دستیابی به اطلاعات

(National Information Infrastructure)

1 - تقویت زیرساخت های ملی اطلاعاتی

(Global Information Networks)

2 - امکان اتصال به شبکه های اطلاعات جهانی

(The Transporter Data Flow)

3 - عزم ملی برای حضور در جریان فرامرزی داده ها

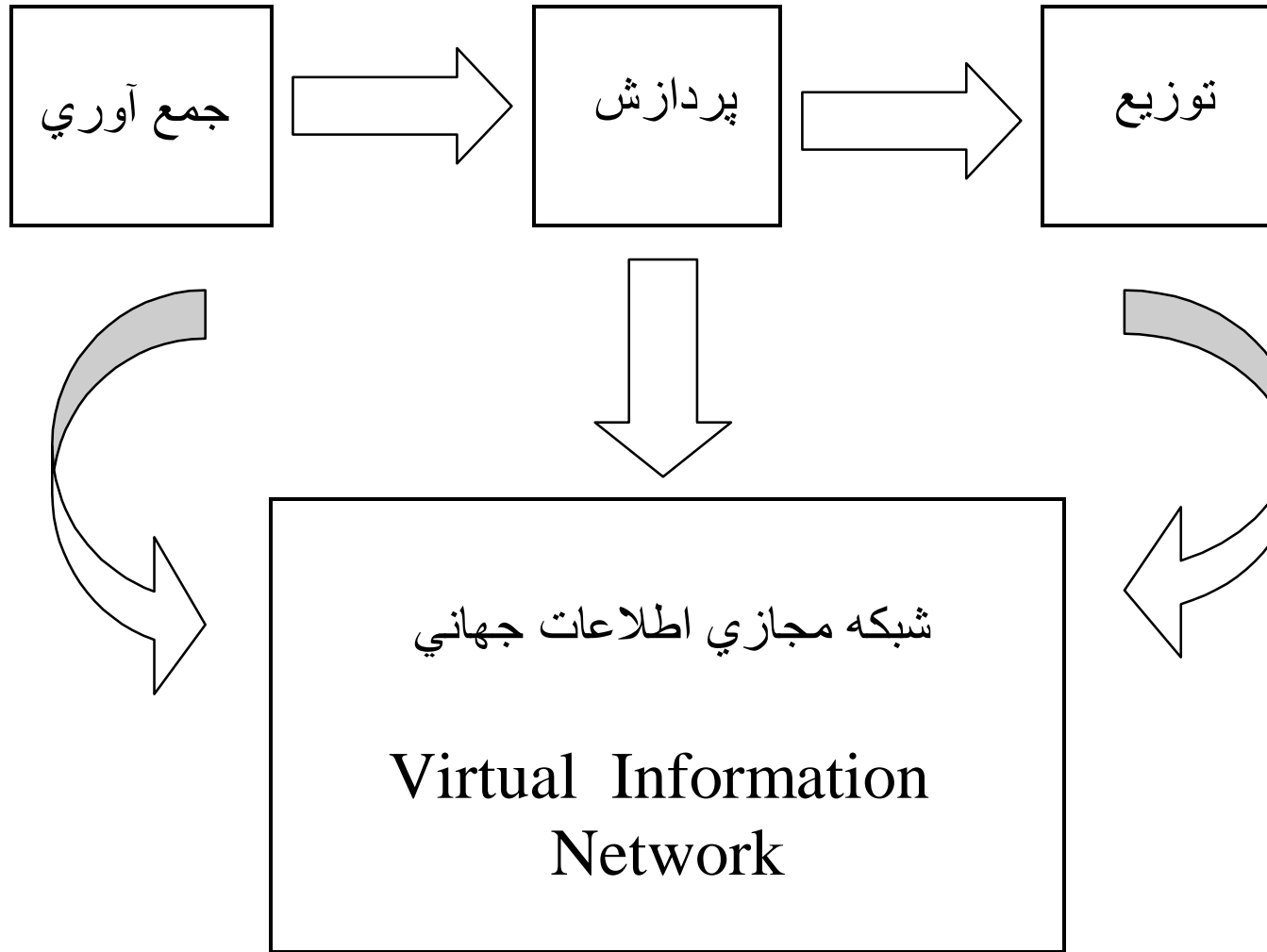
(The Electronic Data Interchange)

4 - قدرت مبادله الکترونیکی داده ها

(Globalization)

5 - دوری از حاشیه نشینی و مشارکت در تجربه های

جدید

تکنولوژی اطلاعات

- **الوین تافلر می گوید :** جهان پیشرفته نمی تواند برای 30 ثانیه، بدون تکنولوژی اطلاعاتی اداره شود. در عصر حاضر، پیشرفت تکنولوژیکی بسیار سریع شده است و کاربرد تکنولوژی اطلاعات در کسب و کار شیوه های کار را تغییر داده است.
- در این دوره، یادگیری قلب فعالیت و بهره وری است و در واقع، «یادگیری» شکل جدید «کار کردن» است.

شبکه

■ قلب عصر اطلاعات، شبکه است که اطلاعات را سریع و در زمان وقوع، آماده می‌کند. مشکل بزرگ در این زمینه، سرعت انتقال است، سرعت انتقال کنونی برای ارتباط کافی نیست و باید با استفاده از تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات به صورت دیجیتالی و الکترونیک بهم متصل شد.

شبکه اینترنت

■ شبکه اینترنت و اطلاعات مربوط به آن، به همراه فن آوریهای مخبراتی، نسبت به سایر فن آوریها، با شتاب زیادی رشد میکنند و شبکه کامپیوتری به صورت یک سیستم عصبی جهانی تکمیل میشود.

اتفاق نظر الکترونیکی

■ مرزبندی‌های اختصاصی سیاسی، در حال دستیابی به يك اتفاق نظر الکترونیکی می‌باشند که این موضوع برای قدرتهای سنتی، ناشناخته است. اینترنت نسبت به فن‌آوریهای دیگر، متعهد شده است که برای کلیه افراد (فقیر و ثروتمند)، دستیابی یکسانی را فراهم نماید و استفاده از آن را هر چه بیشتر آسان نماید.

پارادایم جدید

- در هر پارادایم جدید، يك درونداد خاص، یا مجموعه‌اي از دروندادها را مي‌توان به عنوان **عامل کلیدی** در آن پارادایم توصیف کرد که مشخصه آن، کاهش هزینه‌هاي نسبي و دسترسي همگاني است.
- تغییر پارادایم در عصر حاضر را مي‌توان به عنوان گذار از **تکنولوژی عمدتاً مبتني بر «درون داده‌هاي ارزان انرژی»** به **«درون داده‌هاي ارزان اطلاعاتي»** که از پیشرفت حاصل از **تکنولوژی میکروالکترونیک، مخابرات و کامپیوتر** به دست آمده است (ICT) در نظر گرفت .

اطلاعات ، ماده خام تکنولوژی

در گذشته، اطلاعات روی تکنولوژی عمل می‌کرد اما اینک تکنولوژیها روی اطلاعات عمل می‌کنند و تأثیر تکنولوژیهای جدید فراگیر شده است.

از آنجا که اطلاعات، جزء جدایی ناپذیر تمامی فعالیت‌های بشری است، همه فرایندهای حیات فردی و جمعی به طور مستقیم توسط تکنولوژی جدید شکل داده می‌شود.

انعطاف اطلاعاتی

- شبکه ، با استفاده از تکنولوژیهای اطلاعاتی در انواع سازمانها و فرایندها تحقق عینی پیدا کرده است .
- از آنجایی که تکنولوژی اطلاعات به انعطاف پذیری متکی است، نه تنها فرایندها برگشت پذیر هستند، بلکه سازمانها و نهادها را نیز می توان با آرایش مجدد اصلاح کرد و حتی به طور اساسی تغییر داد.

مرزهاي قدرت اطلاعاتي

سیستم های ارتباطی جدید، زمان و مکان را که جنبه های بنیادین زندگی بشر هستند، دگرگون می کنند مناطق از معنای فرهنگی، تاریخی و جغرافیایی خود تهی می شوند و در شبکه های کارکردی یا کولازهای تصویری جای می گیرند و «فضای جریانها» را که جایگزین «فضای مکانها» می شوند ایجاد می کنند و این قدرت اطلاعات است که مرزها را در می نوردد.

فرهنگ مجازي

- در سیستم ارتباطی نوین، گذشته، حال و آینده را می‌توان به گونه‌ای برنامه‌ریزی کرد که در یک پیام با یکدیگر مرتبط شوند و دیگر زمان معنایی ندارد.
- «فضای جریانها» و «زمان بی‌زمان» بنیانهای فرهنگ جدید هستند که علاوه بر اینکه تنوع سیستمهای بازار را در برمی‌گیرد، از آن فراتر می‌رود و «فرهنگ مجازي» صورتی عینی به خود می‌گیرد.

شبکه‌ها، ریخت اجتماعی جدید

بررسی ساختارهای نوظهور، تحت تأثیر تکنولوژی اطلاعات، ما را به نتیجه‌ای فراگیر رهنمون می‌سازد:

■ به عنوان روندی تاریخی، کارکردها و فرایندهای مسلط در عصر اطلاعات هر روز بیش از پیش پیرامون شبکه‌ها سازمان می‌یابند. شبکه‌ها ریخت اجتماعی جدید جوامع ما را تشکیل می‌دهند و گسترش منطق شبکه‌ای، تغییرات چشمگیری در عملیات و نتایج فرایندهای تولید، تجربه، ارتباطات و قدرت و فرهنگ ایجاد می‌کند.

پیوند نوین

با تحولات سریع در کاربرد تکنولوژی اطلاعات، شکل‌های جدید سازمانی ظاهر شده‌اند.

این شکل‌های سازمانی از نوعی «تلفیق تازه» خبر می‌دهند. تلفیقی میان گروه‌ها و واحدهای پراکنده که به مدد تکنولوژی اطلاعات و ارتباطات به نوعی پیوند خورده‌اند و سازمان جدیدی را بوجود آورده‌اند.

سازمان‌های مجازی نمونه‌ای از سازمان‌های جدید هستند که در آنها پیچیدگی، وسعت و حجم عملیات به گونه‌ای است که دیگر نمی‌توان آنها را به صورت سازمان‌های متمرکز و واحد اداره کرد.

اتحاد و اتفاق در سازمان های نوین

■ در مجموعه سازمانهایی که با هم سازمان مجازی را تشکیل می‌دهند، هر سازمان، اثربخشی خود را در ارتباط با سازمانهای دیگر بدست می‌آورد و آنچه به آنها معنی می‌بخشد، همین «اتحاد و اتفاق» است.

■ در این ساختار، سعی می‌شود تا ضمن کوچک نگه داشتن واحدهای سازمانی از مزایای سازمانهای بزرگ و گسترده نیز در تأمین هدفهای سازمانی استفاده شود.

شبکه‌ای از واحدهای مستقل

■ یک مجموعه متکی به ICT شبکه‌ای از واحدهای مستقل است که با استفاده از تکنولوژی ارتباطات و اطلاعات، امکان همکاری پیدا کرده‌اند. این شبکه برای پاسخگویی به پویایی بازار، نیازهای کارکنان و ترجیحات مشتریان و گیرندگان پیام دارای انعطاف پذیری زیادی است.

ویژگی تشکلات شبکه ای و مجازی

■ تشکیلات مرتبط به هم و مجازی در اصل شبکه‌ای اجتماعی است که در آن مرزهای افقی و عمودی برداشته شده‌اند و شامل افراد، گروه‌ها، بخش‌ها و سازمان‌های پراکنده از لحاظ جغرافیایی، ولی متصل و مرتبط به یکدیگر است.

نقش های گوناگون

■ در این دنیای جدید و متصل، کشورها یا تولیدکننده و توزیع کننده اطلاعات و یا مصرف کننده هستند.

کسانی که در این میان نقش جدی نداشته باشند، حاشیه نشین خواهند بود.

- **Brown.S.C.**(1999). “The New World Order and Geopolitics of Information”.
- [Available] at <http://valiner.ca/csyed-libres3.html>
- Rogers.R.(2005). Information Politics on the Web. London. MIT Press.
- [www.The New World Order and the Geopolitics of Information. htm](http://www.TheNewWorldOrderandtheGeopoliticsofInformation.htm)

ادامه منابع....

- **Smith, Anthony.** (1980) .(*Geopolitics of Information : how Western Culture dominates the World* .New York : Oxford University Press .
- **Smyth, Dallas W.** (1977). "Communications: blind spot of Western Marxism ".*The Nonaligned movement in World Politics* . Westport, CT : Lawrence & Hill .

ادامه منابع....

- **Surprenant, Thomas T.** (1985). "Global threats to Information". Martha E. Williams (ed). New York, Knowledge Industry Publications, Inc., for American Society for Information Science, 1985 .*Annual Review of Information Science and Technology* ,volume 20; 3-25 .

ادامه منابع....

- **Surprenant , Thomas T.** (1987). "Problems and trends in International Information and Communication Policies ". *Information Processing & Management* .
- **Surprenant, Thomas T.; Zande, Jane.** (1983). "The Developing Crisis in Information: a Librarian's Perspective ". *IFLA Journal*.

ادامه منابع....

- **Tell, Bjorn V.** (1971) .(*Information for a Changing Society*)OECD Ad Hoc Group on Scientific and Technological Information, Royal Institute of Technology, Stockholm. OECD Information Policy Planning Group). Paris : IECD .
- **Turn, Rein.** (1979) *Transponder Data Flows, Concerns in Privacy Protection and Free Flow of Information.* Report of the AFIPS Panel on Transponder Data Flow. v.1. Washington, DC : American Federation of Information Processing Societies .

ادامه منابع....

- Unesco. (1980). **International Commission for the Study of Communication Problems** .*Many voices, one World* . MacBride Report. London : Logan Page
- Wiener, Norbert. (1948) .**Cybernetics; or, Control and Communication in the Animal and the Machine** .Cambridge, MA : M.I.T. Press, 1962 .

منابع فارسی

- اسمیت، آنتونی (1364)، ژئوپولیتیک اطلاعات، ترجمه فریدون شیروانی. تهران: سروش.
- تافلر، الوین (1374)، شوک آینده. ترجمه حشمت الله کامرانی، تهران: نشر سیمرغ.
- تافلر، الوین (1370)، جا بجایی در قدرت، ترجمه شهیندخت خوارزمی. تهران: خوارزمی.
- تافلر، الوین (1362)، موج سوم، ترجمه شهیندخت خوارزمی. تهران: نشر نو.